

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Directie Veilig en Gezond Werken
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Behandeld door: secretariaat

Onze referentie: 8VEO-OVE.12168.B

Meteren, 7 juli 2018

Betreft: inspraakreactie voorgenomen wijziging Arbobesluit inzake OCE en persoonsregisters

Geachte heer / mevrouw,

Hierbij ontvangt u onze inspraakreactie op het ontwerp van de wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit "Invoering persoonsregisters", zoals gepubliceerd op <https://www.internetconsultatie.nl/arbobesluit> en met als einddatum voor de consultatie 9 juli 2018.

Inleiding

De Vereniging voor Explosieven Opsporing (VEO) is dé netwerkorganisatie voor professionals op het gebied van Conventionele Explosieven (CE) die als gevolg van de Tweede Wereldoorlog in de (water)bodem zijn achtergebleven. Wij vertegenwoordigen de bedrijven die zich bezighouden met Vooronderzoek, Risicoanalyse en Opsporen van Conventionele Explosieven (CE). Zie voor meer informatie over onze vereniging www.explosievenopsporing.nl.

Voor zover relevant voor ons werkveld, omvat het ontwerpbesluit in hoofdzaak de volgende wijzigingen: invoering van een persoonsregistratie voor personen die arbeid verrichten betreffende het opsporen van CE, de wijziging van de term CE in ontplofbare oorlogsresten en de introductie van een onderzoeksplicht naar de mogelijke aanwezigheid van CE. Hieronder wordt op deze onderdelen van het ontwerpbesluit gereageerd.

Persoonsregistratie

De invoering van een systeem van persoonsregistratie is uitgebreid aan de orde geweest in het Centraal College van Deskundigen OCE (CCvD), waar onze vereniging lid van is. De persoonsregistratie komt in de plaats van de borging van de personele deskundigheid, zoals thans is neergelegd in het WSCS-OCE.

**Vereniging voor
Explosieven Opsporing**

Rijksstraatweg 69
4194 SK METEREN

Postbus 159
4190 CD Geldermalsen

Telefoon 0345-471393
Telefax 0345-471381

info@explosievenopsporing.nl
www.explosievenopsporing.nl

Het CCvD-OCE heeft eerder ingestemd met deze wijziging. De wettelijke verankering van de persoonsregistratie, door middel van het voorliggende ontwerpbesluit, geeft voor ons geen aanleiding tot een zienswijze. Dat geldt temeer voor de duidelijke toelichting daarop in de Nota van Toelichting.

Ontploffbare oorlogsresten

De term *conventionele explosieven* is opgenomen in artikel 4.10 Arbobesluit sinds 2007. Inmiddels is deze term dus ruim 10 jaar lang ingeburgerd in het werkveld, bij opdrachtgevers, uitvoerende bedrijven en andere betrokken stakeholders. In veel typen van documenten wordt de term conventionele explosieven gebruikt, zoals in normdocumenten, richtlijnen, bestekken en beleidsdocumenten van gemeenten, waterschappen en andere (overheids)organisaties.

Het aanpassen van de term conventionele explosieven in ontploffbare oorlogsresten heeft in die zin behoorlijke impact, leidt tot invoeringskosten en zal mogelijk leiden tot onduidelijkheid en verwarring (in ieder geval de komende tijd; de ervaring leert immers dat begrippen 'lang in het geheugen blijven hangen', ook als deze door een wettelijke regeling worden gewijzigd).

Ons inziens is er geen aanleiding en zeker geen noodzaak tot wijziging van de term. In de Nota van Toelichting van het ontwerpbesluit staat dat er verwarring optreedt met de term Conformité Europeen. Deze stelling kunnen wij niet volgen. In de praktijk blijkt dat namelijk niet het geval, althans ons zijn geen voorbeelden bekend en bovendien speelt deze term in een geheel andere context. Voorts geldt dat de afkorting CE (formeel de afkorting voor Conformité Europeen) voor conventionele explosieven niet geldt. In artikel 4.10, eerste lid onder a, van het Arbobesluit wordt deze afkorting immers niet gebruikt en wordt conventionele explosieven met kleine letters geschreven.

De term ontploffbare oorlogsresten sluit voorts niet goed aan bij de internationale terminologie.

In de eerste plaats stellen wij daarom voor om de term conventionele explosieven ongewijzigd te laten. Indien wordt besloten tot aanpassing van de term conventionele explosieven, stellen wij de volgende omschrijving voor.

- Explosieve Oorlogsresten (EO). Hierbij wordt aangesloten bij de NATO term Explosive Ordnance (EO).
- Achtergelaten Explosieve Oorlogsresten (AEO). Hierbij wordt aangesloten bij de NATO term Abandoned Explosive Ordnance (AEO).
- Niet Geëxplodeerde Oorlogsresten (NGO). Hierbij wordt aangesloten bij de NATO term Unexploded Ordnance (UXO) en dat staat voor blindgangers.
- Het verzamelbegrip zou dan zijn Explosieve Oorlogsresten (EO), met als sub Achtergelaten Explosieve Oorlogsresten (AEO) en Niet Geëxplodeerde Oorlogsresten (NGO).

Onderzoeksplicht

In de bijlage bij deze brief motiveren wij waarom wij er, alles overziende, aan twijfelen of het nuttig en verstandig is om de in het ontwerpbesluit voorgestelde onderzoekplicht in artikel 4.10, derde en vierde lid, van het Arbobesluit op te nemen.

Mogelijk kan het daarmee te bereiken doel namelijk (beter) op een andere wijze worden bereikt. In ieder geval zal de formulering, zoals in het tweede en derde lid van het wijzigingsvoorstel van artikel 4.10 is opgenomen, in de praktijk tot vragen en onduidelijkheden gaan leiden. Op dat punt is daarom zeker een toelichting en nadere uitwerking vereist.

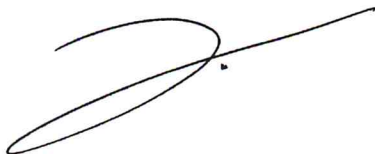
Het is belangrijk dat een eventuele onderzoeksplicht en de daarvoor gehanteerde termen en definities aansluiten bij de normen en richtlijnen die in het werkveld worden c.q. gaan worden gehanteerd. In de formulering zoals opgenomen in het ontwerpbesluit is dat niet het geval.

Overigens zien wij wel meerwaarde om het voorgestelde vierde lid van artikel 4.10 (in aangepaste formulering) op te nemen, als wettelijke verankering van het uitgangspunt dat als er gevaar bestaat voor de veiligheid of gezondheid van werknemers door de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten deze worden opgespoord of andere passende maatregelen worden getroffen.

Wij zijn niet eerder geconsulteerd over het voornemen om de onderzoeksplicht in het Arbobesluit op deze wijze te introduceren. Graag verzoeken wij om een overleg om onze overwegingen zoals opgenomen in de bijlage nader met u te bespreken, zodat dit kan worden betrokken bij uw oordeelsvorming en definitieve besluitvorming.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende van onze zienswijze op de hoogte te hebben gebracht en zie uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

mr. Hans Oosters
onafhankelijk voorzitter VEO

Bijlage: uitwerking zienswijze inzake onderzoeksplicht conventionele explosieven

Bijlage:

Uitwerking zienswijze inzake onderzoeksplicht conventionele explosieven

- Een wettelijke bepaling met daarin een onderzoeksplicht inzake conventionele explosieven heeft, als wij het goed begrijpen, tot doel om in te kunnen roepen zodra een initiatiefnemer niet uit eigen beweging tijdig en serieus onderzoek laat doen door een deskundig bedrijf en volgens de daarvoor genormaliseerde of een daarmee gelijkwaardige methode.
- De vraag is of de bepalingen in het ontwerpbesluit daarin gaan voorzien en of deze in de praktijk toepasbaar en toetsbaar zijn. Zo is de vraag hoe het criterium “alle gevallen waarin gevaar voor de veiligheid of gezondheid van werknemers kan bestaan door de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten” (tweede lid) in de praktijk moet worden toegepast. Dat geldt ook voor het criterium voor een nader onderzoek in het derde lid (“indien het onderzoek de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten die gevaar kunnen opleveren voor de veiligheid of gezondheid van werknemers niet uitsluit”).
- De gehanteerde criteria van onderzoek en nader onderzoek sluiten in ieder geval niet aan bij de bestaande termen en begrippen in het WSCS-OCE en ook niet bij het in ontwikkeling zijnde vrijwillige Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse Conventionele Explosieven (zie hieronder voor een nadere toelichting).
- Als er een vermoeden bestaat van de aanwezigheid van conventionele explosieven in een bepaald gebied, is het ingeval van grondroerende werkzaamheden van groot belang dat er vooraf onderzoek plaatsvindt. Het doen van vooronderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven heeft de achterliggende 10 jaar een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Dat is een goede zaak. Het thema conventionele explosieven is een onderwerp dat vroegtijdig bij ruimtelijke ontwikkelingen moet worden betrokken. Dat is belangrijk voor de veiligheid van werknemers die in het gebied aan de slag gaan en voor de veiligheid van de omgeving, maar ook belangrijk om te voorkomen dat partijen pas laat in het ruimtelijke ontwikkelingsproces worden geconfronteerd met dit onderwerp en het juist dan leidt tot stagnatie en kosten (die dan vaak hoger liggen dan in de situatie dat vroegtijdig en planmatig hiermee rekening wordt gehouden).
- Professionele opdrachtgevers houden tegenwoordig vaak uit eigen beweging al rekening met conventionele explosieven en schakelen vroegtijdig deskundige bedrijven in. Er wordt dan een vooronderzoek uitgevoerd. Als er sprake is van verdacht gebied wordt een risicoanalyse uitgevoerd en / of start de opsporing.
- Momenteel staan de eisen voor het vooronderzoek in het WSCS-OCE, zoals opgenomen in de Arboregeling. Er zijn de achterliggende jaren diverse verbetervoorstellen gedaan, maar deze zijn nog niet doorgevoerd in het WSCS-OCE. Uw Ministerie heeft enkele jaren geleden besloten dat de eisen gesteld aan het vooronderzoek uit het WSCS-OCE worden gehaald, omdat de certificatieplicht alleen toeziet op het opsporen.

- In vervolg daarop heeft het CCvD-OCE besloten om een vrijwillig Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse Conventionele Explosieven te ontwikkelen. Er is namelijk een breed commitment onder de betrokken partijen voor een genormeerde methode hiervoor, alsook voor een borgingssysteem waarmee wordt aangetoond dat bedrijven competent zijn om onderzoek volgens deze methode uit te voeren.
- Het ontwerp certificatieschema is al een tijdje beschikbaar, maar zal pas kunnen worden ingevoerd zodra de eisen inzake het vooronderzoek uit het WSCS-OCE zijn gehaald. Het wijzigingsvoorstel WSCS-OCE is door het CCvD-OCE inmiddels aan u voorgelegd.
- Alhoewel het onderwerp conventionele explosieven bij ruimtelijke ontwikkelingen vaak goed en planmatig is belegd, komt het ook voor dat opdrachtgevers en andere partijen de risico's hiervan niet serieus nemen met alle risico's van dien.
- Voor die situaties is het belangrijk dat de overheid beschikt over een juridisch instrumentarium om een onderzoek af te dwingen en om zo nodig het werk stil te leggen. Vanwege de risico's van veilig werken is belangrijk dat dit instrumentarium er is in het domein van de arbeidsomstandighedenregelgeving. Omdat er ook risico's kunnen spelen voor omgevingsveiligheid en openbare orde en veiligheid, is ook van belang dat gemeenten beschikken over interventiemogelijkheden.
- Bij gemeenten zien we de ontwikkeling van gemeentelijke CE belastingkaarten en hierop gebaseerd gemeentelijk beleid. VEO heeft er eerder voor gepleit om het onderwerp conventionele explosieven te beleggen in de nieuwe Omgevingswet en ons inziens bestaan daartoe in het toekomstige wettelijke instrumentarium ook mogelijkheden. Zie daarvoor onze Position Paper Contouren van een Normen Kader CE (november 2016), zoals aangeboden aan de Minister van BZK (<http://www.explosievenopsporing.nl/site/media/upload/files/position-paper-def.pdf>).
- Een wettelijke onderzoeksplicht in het Arbobesluit zou ons inziens bedoeld moeten zijn om in te kunnen roepen zodra een initiatiefnemer niet uit eigen beweging tijdig en serieus onderzoek laat doen door een deskundig bedrijf en volgens de daarvoor genormaliseerde of een daarmee gelijkwaardige methode.
- De vraag is of de nu geformuleerde bepalingen daarin gaan voorzien en of dit in de praktijk toepasbaar en toetsbaar is.
- Eerder is door uw Ministerie een wijziging van artikel 2.28 van het Arbobesluit voorgesteld (bouwprocesbepalingen), waarin expliciet werd geduïd dat conventionele explosieven als één van de in dat artikel bedoeld specifieke gevaren dient te worden beschouwd waarmee in het bouwproces en V&G-dossier rekening dient te worden gehouden. Wij waren voorstander hiervan (zie zienswijze in notitie 6VEO-OVE.10256.N).
- Deze wijziging is naar aanleiding van inspraakreacties helaas niet doorgevoerd, maar in de nota van toelichting wordt dit nog steeds geduïd. Een opdrachtgever kan daarmee worden aangesproken op zijn / haar verantwoordelijkheid en wettelijke verplichtingen rondom conventionele explosieven. In zoverre is de vraag of het voorgestelde wetsartikel iets toevoegt.

- Naar het oordeel van de VEO is zeker zo belangrijk dat er een genormaliseerde methode is voor het uitvoeren van vooronderzoek en risicoanalyse in voorkomende gevallen. Daarvoor is het vrijwillige Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse CE ontwikkeld door het CCvD-OCE met daarin de belanghebbende partijen.
- Een dergelijke methode kan dan als stand der techniek en stand van de kennis en wetenschap worden beschouwd. Inspectie SZW kan op grond van de algemene wettelijke bepalingen in een concreet geval eisen dat een onderzoek volgens deze methode of minimaal daaraan gelijkwaardig wordt uitgevoerd. Overigens wordt dat ook al zo opgemerkt in de Nota van Toelichting op de wijziging van de bouwprocesbepalingen in 2016 (Staatsblad 2016, nummer 495).
- Door betrokken partijen gezamenlijk kan een nadere uitwerking plaatsvinden van de vraag in welke situaties welke vorm van onderzoek opportuun is. Betrokkenheid en draagvlak van (Inspectie) SZW is daarbij cruciaal.
- Naast of als alternatief van een specifieke wettelijke bepaling zoals nu voorgesteld, kan ook communicatie hierover door de overheid aan partijen in de bouwpraktijk dienstbaar zijn. Opdrachtgevers en opdrachtnemers zijn dan geïnformeerd over de beleidslijn rondom conventionele explosieven, als uitwerking van de algemene wettelijke bepalingen.
- Overigens zijn er over de methode van vooronderzoek en risicoanalyse nog wel de nodige vraag- en discussiepunten, bijvoorbeeld rondom de afbakening van het verdachte gebied. Als VEO nemen we initiatieven om deze samen met betrokken partijen zoals opdrachtgevers op te pakken.